

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL : lei 2,60 ANUAL
- ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN -

ANUNȚURI:
Linia pe pagina 7 și 8 bani 20

LUPTELE INTRE TURCI ȘI BULGARI IN JURUL KIRKILISSEI.

sănătos, spre marea și vădita bucurie a lui Arap; în care răstimp doica, care cunoștea pe de rost viața și avutul mamei rămasă dela mama lui mare, l-a întrebat:

— De ce boală a suferit cuconița maică?

— Nu știu.

— Știu că era destul de sănătosă, și să se prăpădească așa fără vreme, nu îmi pare lucru curat; Dumnezeu să mă ierte dar teamă îmi este să nu fie la mijloc lăcomia hănetului rămas dela cucoana mare.

— O fi mamă doică.

După vre-o doi ani de cumplită suferință, Armand și-a luat lumea în cap lăsat de Arap, singura lui avere și singurul lui prieten, luând drumul spre orașul cel mare al țării, pe care a fost ajuns din urmă, într-una din zile de către un călugăr, dar a cărui trăsură după ce trecuse pe lângă dânsul, s'a fost oprit la câțiva pași înaintea lui, din cauza unei roți care eșise din osie, prin pierderea piuliței.

Călugărul fiind bătrân și în nepuință de a da ajutor vizitului, acesta a chemat pe Armand, care numai de cât s'a pus la dispoziția lui, fără să bage de seamă că Arap venea în urmărlă cu piulița pierdută în gură, care a și dres deabinelea nevoia în care căzuse oamenii.

Când călugărul a întins mâna ca să-i dea lui Armand o monedă oarecare, drept răsplătă a ajutorului ce dăduse; a rămas mirat, când băiatul mulțumindu-i i a refuzat ofranda, spunându-i:

— Eram dator să dau mână de ajutor, așa cum mie mi-ar fi folosit să-mi dea altul.

— Să fii blagoslovit fiule, așa se cuvine să faceră cu toții, și în toate împrejurările, pentru a fi buni la dumnezeu: Da unde te duci?

— La lângă taică-părinte.

— Atunci sue coțea lângă mine că-l ajunge mai curând.

Și dacă au pornit la drum, călugărul a început a-l descoase, de unde este, al cui fiu și altele multe, la care întrebări, el a răspuns cu totul altceva din cele ce urma să-i spue, până ce călugărul, mulțumit de desleptăciunea băiatului a și început a gândi că ar putea face un bun fiu al bisericii din acel orfan, așa după cum îi spusese că este.

Cu gândul acesta, călugărul oboșit de drum și de vorbă a adormit până ce au ajuns la metohu mănăstirii, și grăbit cum era, de îndată ce s'a dat jos din trăsură, a pornit-o în oraș după târgușii, luând cu dânsul și pe Armand, iar Arap a rămas sub trăsură, ca și cum ar fi știut că de aci înainte, adesea are să-i fie tovarăș de drum.

La întoarcere după terminarea treburilor, băiatul a pus în căruță pachetele ce i se încredințase și chemând pe Arap — care nu se mișca din loc — zise:

— Unblății sănătos taică părinte.

La auzul acestora, călugărul și-a adus aminte de reflexiunile făcute și plin de bucurie l'a oprit să mănânce cu el; în care timp însă l'a convins și hotărât să-l urmeze la mănăstire, fâgăduindu-i de a-l avea sub ocrotirea lui, până ce va intra în erarhia călugărească.

Trecuse mai vre-o șapte ani de când Armand devenise cel mai cult și mai stimat menah din mănăstire, când în ziua hramului ei, zărește într-o străină pe măsă-doică, care nu-și lua ochii de la el, pe care-l aștepta în curtea bisericii până ce se termina slujba, și când îi zări îi zise:

— Parcă te-ai cunoaște.

— Dacă m'ai lăptat, cum era să nu mă cunoști?

Când au ajuns în chiliea lui, au început a plânge și a-și da drumul tainelor lor sufletești, până la cele mai neînsemnate fapte petrecute până și după dispariția lui Armand, care între altele află că tată-său vitreg se prăpădise condamnat pentru multe

EXPOZIȚIUNEA PICTORILOR

Vermont și Marinescu-Vălsan

Ateneul Român cuprinde de astădată o foarte simpatică și interesantă expozițiune de pictură, alcătuită din lucrările cunoscuților pictori N. Vermont și Marinescu-Vălsan.

D. N. Vermont, cunoscut de multă vreme publicului românesc prin lucrările sale foarte frumos reputeate, expune o serie de gingașe și extrem de îngrijite bucăți, pânze, aquarele și desemnări, toate în număr de vreo 80. Sentimentul cald și delicat al acestui artist respiră în toate lucrările sale, în cea mai mare parte interioruri cari exală cea mai dulce intimitate. Câteva din titlurile lucrărilor expuse de astădată vorbesc despre opera sa: „Pe gânduri”, „La șah”, „La pian”, „Colț de atelier”, „Fată cefind” (efect de lampă), „O fi acasă?”, „Visătoare”, „În grădina”, „Apus de soare” etc. etc.

O pânză magistrală e „Răstignirea”. Subiectul, care de aproape două veacuri ispășește atâtea persecuțiuni, e tratat cu toată măreția de d. N. Vermont; *Fial omului, cu corăna de spini, moare între cei doi tâlhari, cu brațele întinse pe crucea care se naltă enormă — simbolică — în amurgul de sânge. Mater Dolorosa, cu sufletul înfrânt, plânge la*

poalele crucii, în vreme ce mulțimea se pierde în întunec, în vale. E o pânză care poate figura cu cinste lângă orice lucrare a maestrilor străini.

D. Marinescu-Vălsan

Nu uităm „Eșed din Casino”, „Lă”, „Măra Domnului” cari laolaltă cu splendorile desemnării și ale aquarelelor ne dau nota justă a personalității originale și valoroase a pictorului Vermont.

D. Marinescu-Vălsan e de aseme-

nea o veche cunoștință a publicului nostru. Suflet îndrăgostit de natură, d-sa zugrăvește totdeauna natura cu o pasiune care cuprinde și pe privitorul operei sale. Holdetele scaldate în soare și legându-și spicul auriu la adierea vântului, sercerători înotând în lanuri, un colț de pădure luminat de o ploaie de raze, o familie de țărani adunată în jurul unei mese la care citește un copil, sau împrejurul vetrei sub lumina lămpii, iată subiectele pe cari mai totdeauna le găsești în opera sănătoasă și românească a d-lui Marinescu-Vălsan. E o operă care-ți dă nostalgia drumurilor liniștite de la țară, în amurg, sau dorul unei pajiști cu cer luminos și covor de iarbă mătăsoasă, o operă care-ți pune înaintea ochilor viața săteanului român cea atât de puțin cunoscută de noi târgoveții închiși în zidurile înalte cari ne ia toată lumina soarelui.

Ramele tablourilor d-lui Marinescu sunt lucrate de d-sa din argilă, pe foarte frumoase și reușite motive românești; e o năzuință demnă de tot sprijinul, un pas mai mult pe drumul care ne va duce într-o zi la o artă specific românească.

D. Marinescu-Vălsan expune și colecții de olărie artistică, excuțată de d-sa în condițiuni din cele mai mulțumitoare.

Marele public are unul din cele mai frumoase prilejuri de a da un sprijin pretios artei românești, care în aceste vremuri de criză internă și externă pare că nu mai poate respira.

Arta noastră, care nici odată nu s'a putut lăuda cu zilele ei de aur, trăește azi zile foarte grele. Teatru, muzică, pictură și literatură par că nu mai există; se mai ocupă de ele singuri acei cari trăesc prin ele.

E datoria noastră, a marelui public, ca, întinzând o mână prietenoasă acestor preoți ai artei noastre să dăm un suflu de viață însăși artei românești.

Expoziția d-lor Vermont și Marinescu mai e deschisă vre-o 10 zile.

M. Negru.

Printul Alexandra, moștenitorul tronului Serbiei și comandantul unui corp de armată în războiul balcanic

fapte infamante, după ce risipise toată averea până și chiar moșia pe care o vânduse pe nimic.

Mai când era să plece măsă-doică, Armand își aduse aminte de casa în care se născuse și mai în aceeași clipă și de niște mișcări ale mamei lui, pe care abia le întrezărea ca prin siță, din ajutorul plecării lor de la moșie la oraș, de niște hărțiri, de un sipet mic, pe care le-ar fi ascuns undeva.

— Dar la ce te gândești, maică, așa de adânc?

— La câte nu aș avea de gândit dacă soarta ar fi fost mai blândă cu mine, poate aș și fost mai fotografic și altora ca și mie, când aș fi trăit în lume cu casa mea, și poate cu binefacerile ce izvorăsc din demerdările casniciei și alor-tăii! Mă gândesc mamă-doică la un sipet, ce îmi pare că l'am văzut în mâinile mamei, când ne-am mutat la oraș.

— Sipetu cucoanei mari, în care

ținea niște hărțiri și multe scule cu pietre de-ți lua ochii, da, îi știu, fiindcă de multe ori am văzut-o umbilând într-insul când mă chema cuconița în casă ca să ne jucăm cu păpușile dumneaci.

— Ce s'o fi făcut?

— Pot ști eu maică!

După ce doica își luă rămas bun, și când să dea să plece, iată că Arap prinse cu dinții de dutama ei și dând din coadă, început a trage ușor împedcând-o de a pleca, la a căruia semnificativă atitudine, amândoi se priviră în ochi, ca și cum s'ar fi întrebă, ce putea însemna mișcarea câinelui?

Din instinct doica se așeză la loc pe scaun, Armand rămase locului în picioare, iar Arap foarte vesel a început a sări prin casă, uitându-se când la unul când la celalt.

— Să ști că Arap ne prevestește ceva, prin urmare, cum a și cam în-

scrat, te rog să rămâi până mâine dimineată, ca să vedem d'a minune ce are să fie.

— Bine maică, să rămâi, de ce să nu rămâi?

Când a început a da în toacă, pentru slujba de noapte, Armand, sau mai bine zis călugărul Gherasim, când a voit să iasă din chilie spre a se duce la biserică, iată că Arap îl înhăță de pulpana rasei de care, de ce Armand trăgea să plece, tot mai dârji el se ținea de ea, până ce învins de insistența stăpânului, s'a mulțumit a-i eși înainte în tinda bisericii unde a început a-i sări în piept, spre marea mirare a celorlalți călugări de față, cari în unanimitate l'au povățuit a se întoarce acasă, spre a vedea ce va face câinele, care-l însoți foarte liniștit.

Spre marea și uimirea tuturor nu a trecut mult și iată că tocmai în toată slujba și mai pe locul unde se

Prima femeie corespondent de război

Miss Durham reprezentanta ziarului „Daily Chronicle” pe câmpul de război din Balcani. Miss Durham care a petrecut 12 ani în Muntenegru e o figură foarte cunoscută. Corespondență de război deocamdată, și la nevoie infirmieră.

obicei sta călugărul Gherasim, cade o piatră desprinsă din bolta bisericii făcându-se zăndări, fapt care a și determinat pe stărețul prezent, de a schimba ordinea rugăciunii în oficierea marelui liturghii, drept slavă lui Dumnezeu, care ocrotise pe unul din cei mai curajosi fii ai lui suflătești, la care se înțelege — a luat și cucernicul Gherasim parte, dar care la reînțoarcerea sa acasă avea să descopere pierderea celei care prin îngrijirea ei de odinioară, îi dăse viața, care-și sfârșise zilele pe cel din urma pat al odihnei pământești.

Dela acestea iarăși mai trecuse vreme la mijloc, când într-una din dimineațele de vară, Armand dimpreună cu neprețuitul lui Arap a răzăcit într-o pădure din vecinătatea mănăstirii, până ce s-au pomenit la marginea unui sat, pe care căutând bine, îl recunoscu ca fiind cel după moșia mamei lui, mai ales când a zărit și casa în care se născuse, și care acum se afla ruinată și înconjurată de bălării cât un stat de om.

Cuprins de mâhnire, și fără a-și da seama, atras de Arap, care apucase drumul spre dânsa, unde imediat ce a ajuns și a intrat într-însa a început a chelalie și fugi de colo până colo, până ce s'a oprit la unul din colțurile zidurilor rămase în ființă, unde a și început a răchăii pe nerăsuflăte, cătând mereu la stăpânul său, căruia părea a-i zice—vino de scoate ce este aici.

Atunci, și într-un moment fericit de luciditate, i s'a înfățișat lui Armand tabloul fidel al mișcărilor mamei lui, care îngrijată și grăbită, băgase sub scânduri ca într-o groapă sipetul ce ținea în mâini, chiar într-un colț al odăii.

Din lipsa unui instrumente oarecare ajutat numai de brișcăgul cel avea cu sine, cu mare greutate, a putut desloca capacul îmbăcșit de praful care timp de douăzeci de ani trecuți, a stat închis peste tezaurul ce i-a fost păstrat de ruinele casei unde văzuse pentru prima oară lumina zilei cu ochii!

G. A. Taciă

TĂRZIU*)

Redeșteptatu-te-ai târziu

Să-mi scrii...

Nu știu

Nimic?... nici tu, nici eu nu știu

Ce-am suferit; —

Mi-au povestit,...

Mulțimea, care m'a văzut

Căzut

În lut,

Pe-o stradă dosnică, — pustie, —

În letargie!...

Târziu, pe brațe m'au luat,

Deși trecători

De subșiori,

Și 'n zori, când eu m'am deșteptat

Îndurerat,

Zăceam în pat;

Azi, prin oștat

Mă apropiă susținuți a eu

De-l meu;

Iar noaptea doru-ți... vine aproape

De-mă mângâie a mele pleoape

Ce de-acuma vor și reci,

Pe veci!

Alis

*) Din volumul: «Miresme» ce va apărea în curând.

Convorbiri astronomice

COMETELE, SUVERANII ȘI RĂZBOAIELE

Ar fi nevoie de un volum în folio ca să vorbim despre cometele ce s'au arătat în ajunul morții suveranilor, sau au războaielor. În zilele noastre încă și tot mai sunt mulți, cari cred că o cometă prevestește, sau aduce cu ea o mare nenorocire. Astfel, cometele au fost acuzate că aduc popoare, ciumă, moartea suveranilor, lupte civile, războaie, etc., etc.

În termen mijlociu apar cinci comete pe an, în 1911 au apărut 8, în 1912 până acum numai 2. Nu toate cometele însă sunt văzute cu ochii liberi, ca să impresioneze poporul.

Pentru a provoca oarecare emoție, o cometă trebuie să fie strălucitoare, să aibă o coadă lungă, fie dreaptă, fie recurbată ca un iatagan.

Ce e de mirare că apariția unei comete e urmată de un război. Dar oare e un an când să nu fie război! Dar nu mai de 20 ani încoace, câte războaie nu au avut loc!

1656. Carol cel mare înfricoșat de apariția unei comete renunță la tron. — În timpul domniei și războaielor lui Napoleon au apărut multe comete, dintre cari cea dela 1811 a fost una dintre cele mai mărețe.

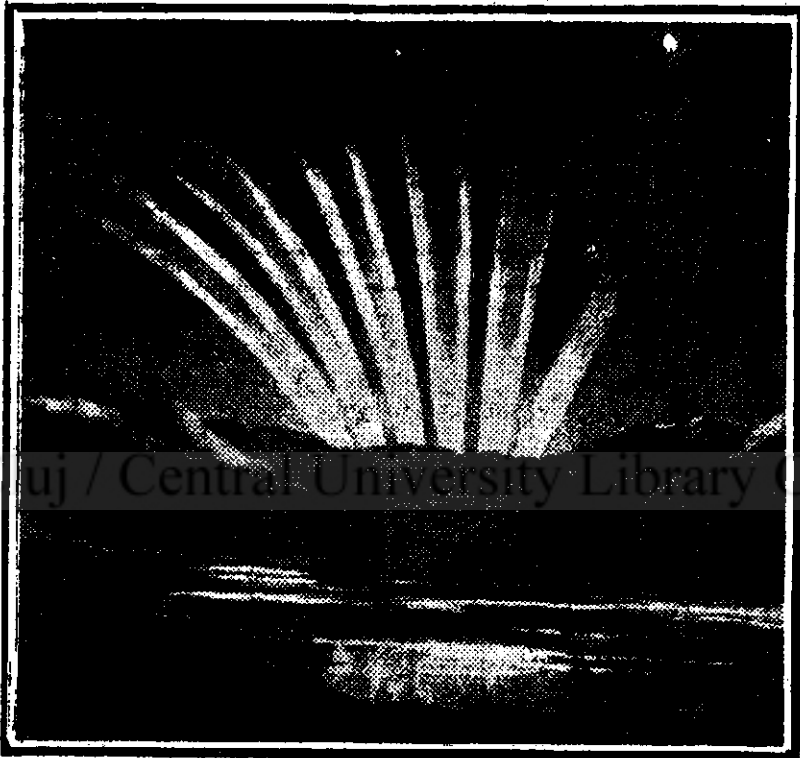
La moartea lui Napoleon nu a apărut nici o cometă strălucitoare, dar e drept, că... nu mai era suveran.

Războiul actual nu ne-a fost anunțat prin nici o cometă și doar e un război înfricoșător.

Cometa războiului actual e biata cometă Gale, care abia a ajuns să fie vizibilă cu ochii liberi și a cărei coadă abia se întindea pe 2grade. Și s'a mai arătat încă una, cometa Tuttle, care a fost descoperită la 19 Octombrie de astronomul Schumasse din Nisa. Cometa aceasta însă e un foarte pașnic astru, ce ne vizitează din 13 în 13 ani și nici odată nu e strălucitoare.

Cometa Gale a ajuns până la 4,5, adică destul de luminoasă și am observat-o de câte ori a fost cerul senin în capitala noastră.

În orice caz, cometa a întrecut speranțele astronomilor, căci a strălu-

Cometa cu șase cozi din 1744

Așa s'ar putea spune că războiul Italo-turc l-a anunțat cometa Brooks care a fost destul de frumoasă! Dar în orice caz, nu astronomii vor spune aceasta, după cum n'au spus de altfel, că marea cometă din Ianuarie 1910, a avut vre-o legătură cu moartea regelui Eduard al Angliei.

Războiul dela 1877 nu a avut nici o cometă strălucitoare, de și au apărut cinci în acel an.

De curiositate, am însemnat câteva comete strălucitoare, de care s'a spus că au prevestit moartea unui suveran, sau începerea unui război.

Anul 69. Cometa ce a prezis distrugerea Ierusalimului, spune istoricul Iosef.

192. Moartea împăratului Comod.

310. Moartea lui Constantin cel târziu.

408. Moartea lui Arcadin.

504. Moartea lui Ambrosiu Aureliu.

1033. Moartea lui Robert, regele Franței.

1058. Moartea lui Casimir, regele Poloniei.

1052. Bătălia dela Coutra.

1511. Asediul Bresciei de Henric al VII.

1543. Moartea lui Henric al VII.

1537. Moartea lui Frederic, regele Siciliei.

1582. Moartea lui Ludovic, regele Ungariei.

1557. Moartea lui Ladislav, regele Boemiei și al Ungariei.

1600. Moartea lui James II, regele Scoției.

1576. Moartea lui Galeas Sforza.

cit mai intens decât îi dădea voie calculul și și-a menținut strălucirea mai mult timp decât trebuia. Strălucirea unei comete însă nu se poate calcula cu aceeași precizie, cu care se calculează drumul aparent al cometei pe cer.

Cine poate ști bine ce se petrece în sâmburele cometei, cu cât el se apropie mai mult de mândrul soare?

Gravura din acest articol reprezintă un desen al cometei din 1744, o cometă care avea 6 cozi. O astfel de cometă trebuia să ne apară acum, când în Balcani e un război cum nu s'a pomenit și care amenință să se întindă în toată Europa.

Dar neaparitia unei asemenea comete tocmai în aceste momente a discreditat pentru totdeauna credința seculară, că un război mare e precedat de apariția unei comete. Nu e vorba au mai fost multe războaie, cari n'au avut cometele lor. Războiul actual se poate consola în această privință.

Cei vechi aveau nevoie de o cometă când izbucnea un război, ca să arunce răspunderea grozăviilor războiului asupra astrului cu coadă. Cel puțin acum se va dovedi că nu cometele sunt de vină, ci ambițiunea cea mai proastă a oamenilor.

Viciu Anestin

EX-LIBRIS

— Zori de Iulie de d. Sp. Popescu. —
Între Viață și moarte de d. N. Poră—

Scriitorii cari umăresc realitățile sociale și ne vorbesc de ele cu gândul îndreptării, năzuind astfel să facă educația contemporanilor lor, sunt aceia cari au prins adevăratul rost al chemării unui scriitor. Mesajul scrierii trebuie pus în serviciul ideilor frumuse, al năzuințelor mari. Astfel, arta nu ne va atrage decât prin frumusețea ei fără ce în adâncul acestei frumuseți să bată flacăra unui dor de mai bine. Sunt colțuri din viață, sunt realități suflătești care trăesc în sânul naturii, alimentându-și viața din isvoarele ei, sunt frământări de oameni, de societăți omenești, care merită să fie cunoscute și din care se desprinde caracteristica unui neam întreg. Un scriitor care se ocupă de acestea e chemat să așeze, împreună cu alții în alte ramuri, temelii vremii de mâine, cu oamenii ei și cu năzuințele lor. Acel cari s'au ridicat împotriva tiraniei lui Napoleon acum 100 ani și mai bine au fost scriitorii germani, între cari Theodor Körner ocupă cel dintâi loc. Acești scriitori au îndreptat lumea germană către victorie pentru că în rândurile moarte de pe hârtie palpita viața unui suflet patriot. Am scris aceasta pentru ca să arăt influența pe care scrierile bune pot să o aibă asupra cititorilor lor. Și în țara noastră sunt chestiuni sociale de cea mai mare însemnătate. Înfrățirea lor literară ar lămurii pe cei nepricupuți și ar stabili un puternic curent de îndreptare la noi. Aceasta este opera de apostolat.

Avem la noi scriitori admirabili cari se îndeletnicesc cu asemenea scrieri. Între cei puținii, trebuie socotit și d. Sp. Popescu care în „Zori de Iulie” ne înfrățescă, simplu și cu multă artă viața socială de la sate. Neîncrederea țărănilor în surtucari, opera de bine a cercurilor culturale și a bibliotecilor sătești, chipul de propovăduire a lucrurilor bune între țărani, sunt numinate povestite, în graiul și pe băleul țărănesc, de d. Sp. Popescu care în viața literară, e bine cunoscut și prețuit. În „Fericire”, copila Dica de 6 anișori își petrece paștele la bunica ei la țară și visează noaptea cu ochii deschiși, în nevinovăția ei de copilă, la bobocii pe care-i va duce a doua zi la câmp, împreună cu slujitoarea bunicii. Ea își amintește toată ziua de ei, cu cele mai neînsemnate întâmplări și plăcerea ce o simte nu-i îngăduie să doarmă. Iată fericirea. În „Boerul în șanț” sași în „Comoara” e admirabil prinsă psihologia țărânului nostru. Boerul, după ce-i arată lui moș-Gheorghe tot rostul lucrurilor nepricupite de el, încheie: „Așa sunt adunările în Cursești, moș-Gheorghe, fără băutura, fără spada și numai cu învățătura și cu muncă și cu hârnicie...”

... Ai avut dreptate, nepoate, spune moș-Gheorghe, sculându-se... ai găsit comoara! ... toate ar fi bune dacă ar înțelege Românul!”

Nu toți scriitorii noștri privesc însă chemarea artei în acest chip. Sunt scriitorii de talent, a căror frază e bine condusă și insinuantă, a căror limbă e bogată în imagini alese, plastice, seducătoare. După citirea lucrărilor lor rămâi totuși gol, așa cum erai înainte de a-i citi. Ei n'au isbutit să-ți determine o simțire nouă, o cugetare nouă pentru că au realizat o frumusețe dar frumusețea aceasta e fără suflet, e moartă. Principala acestei stări ciudate este că inspirația lor porneste din cercul strâmt, fără perspective largi, al celor trei cofeuri intelectuali din București.

Îmi pare rău că trebuie să mărturisesc această credință și față de d.

N. Pora care în „*Intre viață și moarte*” ne înfățișează aceea ce pare ne-firesc într-un suflet de om, aceea ce e ciudățenia unui suflet omenesc. „*Ozul*”, „*Vedemia*” și alte schițe ne descriu — ce e dreptul, în culori plastice, în fraze minunat priuse și într-o limbă bine numită — tipuri de anormali, suflete bizare și de la care nu putem învâta de cât aceea ce se cheamă depresivitate morală, deprecare sentimentală, mistico-religiozitate bolnăvicioasă.

Imaginile pe care ni le dă d. N. Pora sunt însă luminoase. Iată una, care ne arată chipul unui poet: Turnat de natură în formele alese, perfecte ale întâilor robi ai pământului, ieșit par'că din tiparul acela uitat, de mult, pe care-l nemertse firea la câte un veac odată, din greșală poate, poate din milă pentru bieta omenire decăzută — era cuprins în formele acelei nobile în care finețea trăsăturilor îi lămurăște subtilitatea sufletului, iar strălucirea ochilor îi spunea ceva din ordinul gândirei.

Cât de minunat spus dar ce păcat că un talent frumos ca d. N. Pora se pierde în descrieri inutile când ar putea să ne desvăluie colțuri din viață din a căror înfățișare am putea să învățăm multe și mult!

Leontin Hiescu.

AL. RUSSO

CUGETĂRI

— 1855 —

— Urmare —

Dar această comoară a limbii, îndaturată din nesocotința legistilor noi — comoară care dovedește putere ziditoare în sufletul neamului și menire de a trăi de viața sa însuși — nu este de ajuns pentru a întemeia despărțirea noastră de Latină: între limba noastră și limba lui Ciceron este țesutura ce ne leagă de limba oștească italiană, precum sunt legate și celelalte limbi surori de astăzi. Știința gramaticală îndatorită pe Români învâțați a-și ocărmi scrierile, și prin urmare a lucra la edificarea codului viitor a gramaticii române; dar de la știința gramaticală la aplicarea unei gramatice speciale latină la o limbă alta, este o meșteșugire ghibace, de care ne putem cu dreptul mira. Părințele Petru, cum îl chem cu dreptate Români, era om cu multă judecată; deși de mare învățătură, își iubea prea mult neamul ca să-și schimbe limba; căci el zicea că „limba e neamul” și mai zicea încă cu dovezi că Români nu sunt pogorătorii limbii lui Ciceron; latina și românească sânt două părce ce se nasc dintr'un singur izvor, dar nu seamănă una cu alta. Ne măgulim a crede că părințele Petru nu gândia la concluziile ucenicilor săi și la sălăciea ce ne va face limba latină corectă. Pentru noi concluzia ar fi aceasta: limba latină corectă e înfrumusețarea și regulamentul limbii latinești a obștei; limba românească corectă trebuie a fi regulamentul și înfrumusețarea limbii românești a obștei — limba ce se sugă cu laptele dela mamă — adică codul ortografic și a sintaxei, a prosodiei și a vorbeli. „Cuvântul este al Domnului, sau al conștiinței neamului întreg”, zise curat D. Cousin care, pare-mi-se, este tot într'un gând cu Petru Maior. Nicădurea Petru Maior nu impune sisteme de cuvinte, ci din contra le aduce când în ție ca Moldovenii, când în ție după placul urechii, când le lasă în forma primitivă la înmulțit sau la singuratic, fără îngrijire de declinație de undă vin; astfel de împrumutări sunt legiuite și înăvuitoare, nu îndărăpnicesc nici auzul nici mîntea:

sistemele ce s'au iscat ne aduc limbă nouă în loc de a rodi pe a noastră. Rugăm pe frații ostii din or'ce latură a procei cu mîntea umilită „Istoria pentru începutul Românilor”; nu stă în acea disertație elementele filosofiei limbistice din zilele noastre. Unde e nălucirea înșelătoare? În Ardeal unde din zi în zi se desparte de familia românească prin limbă, cum e despărțit prin istorie? Sau în Valahia și Moldova unde sunt multe capricii limbistice nejudicate, dar unde încălează gândul, ținta și șirul scriitorilor este de a rămânea în elementele române, pentru că aceste elemente sunt carnea și sângele, trecutul și viitorul neamului? Critica dar e o foptă română astăzi și de nevoe; când părțile se umflu de apele globoase a ploilor de toamnă și ameninț cu înecare casele de pe malul lor, gospodarii își numără odoarele, le strâng și strig de la un mal la altul sosirea primejdiei. Poate că în trecut critica vatămă vro iubire de sine mai tare de cât dreapta judecată; dar cene scrie, cine se pune în fruntea națiilor cu adevărată sa închipuită misie, acelea se face proprietatea publicului; mișcarea sufletului, toate sunt o discuție, pentru acela țina și se șterge; din om rămâne numai numele. Cum să critici sistemele de limbă bunăoară, dacă nu vei arăta care gramatici au făcut intinericul? Cum vei însemna gramatică dacă nu vei numi fapturilor ei? Cum vei deștepta citirea, dacă nu-i spune autorul cărții? — Căci numele în literatură și în funcții sunt titlurile ce atăță recunoștința, iubirea sau de gustul și disprețul publicului. Multe lucruri și multe cuvinte sunt încă în lume ce românii nu înțeleg: porneala limbii și noima criticii sunt două din aceste lucruri încă neînțelese.

IX

Ar fi de prisos a stărui în contradicția ce înfățișează sistemele cu firea limbii și a neamului; să ne mărginim a spune că în orice parte a României autorii de proză sau de versuri citiți, iubiți, sunt aceia cari au rămas mai aproape de noima națională; e de prisos a spune numele știute; dar să facem și partea Ardealului în aceste nume, între acești oameni. De și sistemele radicale au luat născare în Ardeal, totuși are și Ardealul feciori zdraveni, ce-și pot da mîna cu noi împotriva pedantismului. Am reprodus în cugetările acestea jumătate numai a articolului: *Puție arătări pentru latinirea limbii noastre*. Iată cum urmează d. Barițiu, rară de nu singura excepție a Ardealului... „Vezi în contra acestei clase de literați și citase și d. Țipar, în anul 1838, cunoscutele versuri:

„*Dracul negru c'am văzut*

„*Puiu de rață potcovit*

„*Ciocărlie cu rochie*

„*Soarece cu pălărie*”.

„Așa, pentru noi cărturarii de a „doua, a treia și a patra clasă, nu „ne știim într'u groasa noastră neștiință a grămădi pe această vergură frumoasă și blândă cu or ce „trante și petece antice, mai nouă, „moderne, mai în scurt de toată „plasa, fără ca lenea să ne lase a „ne deschide ochii a corectia cu dea- „măruntul cu care cestum ar sta „mai bine fecioare noastre în veacul al 19-lea, ce croială (forme) cere statura ei.

„Unii ne punem toată osteneala „ca să scăpăm de slaviza slavonismelor. Ce facem însă? În loc să „alungăm numai pe slavonismii ca- „re ne sta în capul mesei, precum „zice d-l. Eliad, ne apucăm și smul- „gem o grămadă de penă, cu tre- „buiță fără trebuință, până lăsăm „pasărea golă, pentru ca să o elan- „ție toate celelalte. Ba nu o lăsăm, ci „curând o coperim cu toate petece- „le rămase din toga consulară a lui

„Cicerone, care dacă ar iuvie și ar „vedea batjocura facem atât limbii „sale celei mai aristocratice decât „toate limbile pământului, cât și „nevinovatei strencopate, nu mă în- „doiesc că nu ne-ar bate cu vergole, „iar un Horățiu ne-ar saluta cu un „imitatores servum pecus”.

„Nicădurea și nici odată comodi- „tatea și lenea noastră a cărturarilor „români nu se dă mai pe față decât „când noi ne formăm dreptul abso- „lut de a pune mîna pe toată limba „latină și a o face de servitoare prea „plecată la a noastră. Inșă nici este „uniloc mai sigur de a ne vădi în „ochii străinilor sărăcia limbii „noastre, decât când, lenevindu-ne „a-i aduna toată avuția ei la un loc, „din toate țările locuite de Români, „răpim fără sfială de acolo de unde „aflăm mai îndămână.

„Nu încapă îndoială, noi suțem „și am fost siliți a împrumuta o par- „te oarecare de termine de la limba „latină, nu avem însă dreptul de a „lua mai mult decât numai pe cât „ne lipsiră până acum cutare idei, „pentru care nu găsim nici decum „cuvinte în limba românească, cu „atât mai puțin ne este iertat a tra- „ge dunga peste 1700 ani, a nu și „schimbările prin care a trecut lim- „ba noastră, a nu respecta presintele „ei, auzul, eufonia, mai în scurt le- „gile gramatice și estetice care s'au „îndăscut în limbă.

(Va urma).

TOAMNĂ!

A venit toamna, fără să ne fi bucurat de vară, mai ales noi ceștia care ne-am petrecut-o (vorba vine) în vre-o stațiune climaterică. Și ce toamnă! Mă uit pe fereastră și nu-mi vine să cred ochilor: ploaie în două cu umbroare. Arborii sunt triști și plângători, căci au fost despuiați înainte de vreme. Înainte de vreme plecat-au rândunelele; iar ciiorile cărăie stăngur, de ție se strânge iuina. Și când ne gândim câte nădejdi îmbucurătoare ne deșteptase anul acesta: ce frumoasă primăvară am avut și ce rod îmbelșugat ne făgăduise! Acum porumbul zace prăpădit pe câmpii; strugurii au suferit și dănsii după urma potopului; grăul, pe care am izbit să-l culegem la timp, nu se exportează și ca culme războiului ne bate la ușă!

— „O să se sfârșească răd de tot anul acesta, imi spunea foarte serios un cunoscut; te-ai gândit că suma cifrelor lui 1912 fac 13? Am avut cutremure, inundații, atăția ofițeri înnecați, ca nici odată, recolta prăpădită și nu scăpăm fără de război! Al dracului an!”

Nu m'am gândit să adun cifrele din care se compune numărul anului acesta și chiar dacă aș fi găsit că fac 13, n'aș fi tras nici o concluzie, căci nu sunt superstițios. Dar mă gândește că ce se întâmplă anului acesta se întâmplă și unor oameni.

Cine nu cunoaște oamenii, care n'au răspuns așteptărilor legitime, pe care le deșteptaseră în copilăria lor! Asemenea grădinarului, părinții nu cruță nici o osteneală, nu se dau în lături dela nici o jertfă pentru a cultiva planta scumpă inimii lor; le crește inima văzând-o cum se dezvoltă frumos, cum îmboboceste; și când să rodească; fructul e sec sau viermos!

Ei! câte beții nu ne poate da anul acesta „schimbător”, cum îl numim noi! Lecții mute, dar pline de înțelepciune.

Viața omului e schimbătoare ca și timpul. Nimeni, nici chiar țarul tuturor Rușilor, poate mai ales dănsul nu știe cum va sfârși. Arabii au câteva povești de o sfâșietoare melancolie asupra capriciului destinului

AVIATORII NOSTRI MILITARI

D. sub-locot aviator Protopopescu

Unul dintre cei mai buni și mai abili ofițeri aviatori din România este și d. sub-locot. Protopopescu, care într'un timp de mai puțin de un an și jum. pilotează excelent 4 tipuri de aeroplane, și anume: biplanele «H. Farman» și «Moritz Farman», monoplanele «Bleriot» și în ultimul timp monoplanul «H. Coandă-Bristol» cu care, în urma cător-va lecțiuni date de pilotul englez «Pixton», face adevărate minuni. După cum am anunțat d. Protopopescu și-a propus a face, cât de curând, raidul aerian București—T-Severin și înapoi, având ca pasager pe d. P. Nichita, cunoscutul mecanic-constructor de la aerodromul Cotroceni. Cu acest raid d. Protopopescu bate toate recordurile la noi în țară.

Urăm deplin succes simpaticului aviator și un viitor strălucit pe câmpul aviației române.

N. Vas.

omenesc. Nu urmează însă că trebuie să așteptăm cu brațele încrucișate împlinirea a „ceiace-i scris”. Când timpul nu-i protivnic, putem și noi cărmi barca noastră vâslind viguros către țintă, pe care o urmărim în oceanul vieții. În tot cazul omul e dator să lupte. Nimic mai sublim decât un om în luptă cu elementele furioase ale naturii. Chiar dacă ese învins din această hătălie, încă își sporește gloria, căci își dă seama căci a fost învins, în timp ce natura nu știe isprava pe care a făcut-o.

Uitați-vă la plugarii noștri. Și ei sunt necăjiți, sărmanii, căci ploaia le-a prăpădit hrana lor și a copiilor. Dar nu se descurajează. Vor aduna cu religiozitate ce brumă vor mai găsi pe câmp și apoi cu aceeași încredere în Dumnezeu, vor deschide adănc vinele pământului și vor arunca sămânța dătătoare de nădejde.

Cu nădejdie trăiește omul. Numai cu speranță, căci atunci se împlinește proverbul italian. Mai trebuie muncă și vedere. Dar fără nădejde nu poate trăi nimeni omenesc: vegetează.

Orice s'ar întâmpla unui om, ori cât ar suferi, dacă n'a pierdut curajul, nu este un om pierdut. Și curajul nu trebuie să-l pierdem nici odată, căci după cum spunea înțelepciunea timpurilor, „să nu dea Dumnezeu omului, cât poate îndura” și „ce-duce ceasul, n'aduce anul”.

Să nu ne mai alarmăm, nici să ne vâlcărim de criza și de războiul, pe care ni le rezervă toamna aceasta. Să deschidem bine ochii; să privim cum stau lucrurile în realitate și apoi cu toată chibzuiala și cu toate puterile, de care dispunem, să ne îndrumăm barca noastră.

Aladin

cele mai mici gesturi, parterul aceleia care te iubește atât, acel vechi diavol care bat din bastoane, azei tinere care gătiți de bal, își rup mânușile aplaudându-te, acele frumoase doamne, în lojile lor aurite, care, atunci când inima te bate la accentele genului. Li aruncă aiți de dobil buchetele lor parfumate! Toate astea te așteaptă, te regretă, te cheamă... Ah! mă bucuram atât de departe a triumfătorilor d-tale. Ce ar fi dacă ai fi a mea?

Bătănie. — Ah! Ștefani, dar e peste puniță.

Mareșalul. — N-o spune prea repede, nu te grăbi. Iacă tot ce-ți cer. (Îi strună mâna).

Notarul (ieșind din pavilion). — Domnule Calabre!

Calabre. — Ah! D-ta ești?

Notarul. — Da, nu mai e musca-llo și tot nu văd pe viitorii căsătorii. Mă întorc în oraș.

Calabre (îi arată pe Bătănie, care se așază în aceea a Mareșalului. Așteaptă, așteaptă puțin.

— SPARȘIT —

MAREȘALUL GROUCHY în bătălia de la Waterloo

La Waterloo, acolo în fața frumoasei păduri Seigne, unde colmele își ondulează lanurile aurii până la sosea ce duce la Bruxelles, se fac pregătiri pentru aniversarea centenarului marelui bătălii. Masse de oameni, poate ca și atunci, vor peregina acolo, englezii flegmatici vor glorifica pe Wellington, germanii pe mareșalul Blücher, iar francezii pe marele împărat Napoleon, pentru care apuse pe veci soarele de la Austerlitz. Ei vor prozămări prin discursuri și serbări pe numeroșii morți a căror trupuri și sânge hrănește ca pământ negru frumoasele lanuri ce ondulează pacific la suflarea vântului, ei vor preamări pe eroii Ney, marele mareșal pe Kellerman, Cambrenne, toți eroii, dar eroii ai unui mare moment, botezați de victorie sau de moarte, ridicăți de nenorocire și binecuvântați de propriile lor desperări.

Dar el, adevăratul eroii tragic al acestei zile, mareșalul Grouchy pe pieptul căruia a apăsat întreaga soartă de la Waterloo, omul prea credincios, va fi uitat.

Soarta lui pare un episod dar în realitate a fost o decizie a Europei și un rar moment dramatic.

În decizia lui Napoleon Waterloo era necesar. corespunzător vieții sale mărețe, soarta trebuie să măsoare cu măsură dublă atât biruințele cât și înfrângerile, armonia internă a apariției sale dramatice cerea o grăbire așa de aspră, după un avânt atât de fenomenal.

Mareșalului Grouchy soarta i-a năvărit unica răspundere și apoi o mare vină, căci în câte-va ore se afla în mâinile sale soarta lui Napoleon, a Europei și a lumii întregi. Că a neglijat astfel de secunde supraomenești, fără ca să fi fost vinovat, prefăce viața sa modestă într-o adevărată tragedie și în această bătălie eroică care răsturnă sute de soarte, soarta lui Grouchy, zice pare foarte tragică.

N'a fost eroii acest Grouchy, zice un scriitor german, nici unul dintre cei aleși în acea strălucită ceată a mareșalilor napoleonici, n'a fost un comandant celebru de cavalerie ca regele Murat, nici strategic ca St. Cyr și Berthier, nici eroii ca Ney. Nici o cărasă războinică nu împodobește. Peptul său, nici un mîh nu impresară figura sa în lumea eroică a legendei napoleonice. El era numai un general credincios, tăiat dintr-o singură bucată. Fermat în splendido școală de la St. Cyr și în și mai strălucita școală a campaniilor prin Europa întreagă, el urcase încet scara hierarhică până la ran-

gul de mareșal. Gloanțele austriacilor, germanilor, soarele Egiptului, pumalele arabilor, gerul din Rusia sceteraseră pe premergătorii săi. Generalii Desaix, Lannes rămăseră pe câmpiile de bătăe de la Marengo și Aspern, Cleber în Cairo; calea spre înalta demnitate de mareșal și a deschis-o printre ploaia de gloanțe a dușmanilor.

Dar Grouchy s'a arătat în totdeauna demn în acest rang înalt, caracterul său rămase nepătat, ca și fidelitatea sa, încât Napoleon îi incredințea comanda asupra aripel drepte a armatei sale, ca unui alt Fabius Cunctator.

La Waterloo Grouchy apără portul și ultima pară din lumea năvălă în aceea a istoriei. Numai pentru un moment, dar în ce moment! La 17 Iunie în ziua după victoria de la Ligny, în ziua de la Waterloo, Napoleon îi prădă o comandă independentă. Prusienii erau bătuiți la Ligny, se aflau în aparență în retragere, trebuiau să fie urmăriți de Grouchy cu 30.000 oameni, a treia parte a armatei, pentru ca să împiedice unirea lor cu englezii, contra cărora împăratul pregătea un atac. El trebuia să fie mereu pe urmele lor, și să caute a-i ajunge.

Misiunea părea neînsemnată, dar ea este fragilă și cu două tăisuri ca o spadă și are nevoie de un bărbat istet și sprinten de oarece mareșalul lui Grouchy i'a ordonat în același timp de a fi în legătură continuă cu armata principală. Se spune că Grouchy a primit cu esitare acest ordin. El nu era obișnuit să opereze independent. Cu toate acestea apropierea carterului general îi liniștete. Între el și armata imperială este un marș de trei ore.

Grouchy, căruia îi erau subordonați generalii Gerard și Vandamme cu diviziile lor, sealergă să execute ordinul împăratului. Cu tenacitate urmărește ei pe prusieni, dar în zadar, căci nu poate da de urma lor. O noapte scurtă se odihnește, ultima sa noapte liniștită, căci deja îl așteaptă ora fatală din ziua de 18 Iunie.

Dis de dimineață pleacă mai departe, Grouchy urmărește în direcțiunea prescrisă pe prusieni, fără să aibă preschirirea că fiecare pas îl duce spre prăpastia propriei sale soarte.

Soldatii francezi inaintează veseli,

ca într-o țară pacifică. De odată pe când comandantii luau un dejun în grabă într-o casă țărănească, se auz bubuituri în depărtare. Ei tresar. Bubuiturile continuă. Căți-va ofițeri se arunca la pământ și ascultă cu urechea. Babuc tănușite la o depărtare de trei ore, zic ei. Este numai o luptă de avantposturi, zice mareșalul Grouchy. Dar canoada bubule din ce în ce mai tare de la St. Jean.

Decidă apără Gerard, subcomandantul său, care exclamă:

„Il faut marche, au canon!”

Toți ofițerii îi aprobă. Fără îndoială împăratul s'a ciocnit cu englezii și se oferă o bătălie decisivă. Grouchy zice: Îl știu că el are dreptate, dar el are poruncă de la împărat să urmărească pe prusieni în retragerea lor. Altă poruncă n'are.

— *Marcher au canon!* strigă Gerard, când îl văzu că esită. Aceste cuvinte rostite de peste 20 de ofițeri răsunară ca o rugămintă, ordinul subalternului către comandant. Această indispune pe Grouchy. El devine mai aspru și hotărârea sa era acum și mai neclintită. El nu se va mișca până când nu va primi ordinul dela împărat. Ofițerii sunt decepționați. Tunurile intrerup tăcerea.

Atunci Gerard face ultima încercare. El se roagă, ca să-i dea voie ca cu divizia sa să alerge în ajutorul împăratului.

Ofițerii îi aprobă. Grouchy se gândește timp de o secundă. Și această secundă este soarta lui Napoleon, soarta sa proprie și a lumii întregi. Din această scenă din casa țărănească se formează întreg veacul al nouă-apte-zecelea. Nevăzută zace soarta istoriei în arăniile acestui hărhat, printre degotele căruia fâșie fatala scrisoare a împăratului. Dacă ar fi putut-o rupe, Franța ar fi fost salvată. O secundă întreagă se clătina balanța soartei. Grouchy face un gest energic. Nu este lertat a luctra contra poruncii împăratului. Secunda trece, soarta era decisă.

Trupele porniră mai departe. Gerard, Vandamme și ceilalți ofițeri își strâng pumnii de mânie și-și mușcă buzele oprind blestemele. Soldatii însă sunt veseli, căci ei cred că se duc la luptă, acolo unde este împăratul lor. Pasii lor răsună viol, dar tunurile babuc înăbușit: sunt sorții de fier de la Waterloo.

C. Scurtu.

Este renumit in lume

Extra-platul Ceas de aur duble american 18 carate, Anker-Re-montoir de buzunar, marca «Sirena» premia-tă mai multe ori și care se întoarce la 36 ore.

Numai ceasul acesta poate veni pe un voiaj. Nu se desparte de un cont de aur de 100 lei. Pentru mers exact 5 ani garanție.

Una bucată lei 6.30. două bucați lei 11.80.

Mai oferă și ceasuri de buzunar (de argint, cu lei 4.90. La fie-care ceas se da un elegant lanț gratis. Fără nici o schimbă dacă nu place, sau se înapo-iază banii. Trimite ramburs.

S. Kobane, 4 Ștrengari KRAKAU SEBASTIAN, No. 111

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEII — SUB DIRECTIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar, șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eloriei

SECȚIE SEPARATA pentru BARDAT (hemoroide, hemii, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.

Strada Sf. Ionia 8, în dosul Teatrului Național — TELEFON 2/96 —

Pentru doamnele menagere

Recomandăm călduros

„Regina bucătăriei”

Un volum conținând rețete complete pentru orice fel de mâncări, pentru sănătoși și bolnavi.

1 LEU

La administrația ziarului «Universul»

Pentru provincie se adaugă 10 bani porto

Contra ramburs nu se expediază

Hartie Maculatură de vânzare la administrația ziarului «UNIVERSUL».

Un tovarăș de drum

de o valoare neprețuită este aparatul de ras «GILLETTE». Prin lama inovativă în întrebuintare e posibil în orice timp rasul și fără oboseală și fără primejdie. Aparatul «Gillette» este apocaul ușurinței. Alina argintat cu 12 lame lei 25. Se vânzare în magazinele de articole de călătorie și articole pentru bărbați, de lux și articole de toale. Gillette Safety Razor Ltd. Reedin și Londra.

Gillette ne ascuțit fără cureauă
Aparat de ras

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI LA TRAGEREA DIN LUNA NOEMBRIE, 1912

O splendidă Vilă la Sinaia

«VILA NICOLAE», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din: 1 canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 pedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin E. A. Pucher, Bulevardul Elisabeta, No. 15 (Hotel Princesa)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șos. Mihai-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

Una sufragerie moderna

compusă din: 1 bufet cu marmoră. Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă; 1 masă pentru 12 persoane și 6 scaune tapisate și imbrăcate imitație de piele, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», strada Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia

Una bucată pânză de borangic alb, de 9 metri; **una bucată pânză** idem, frez, de 4 metri; **Una bucată pânză** idem, bleu, de 5 metri. Cumpărate de la Expoziția Casei Școalelor.

Un serviciu de ceai, de metal alb fin, argintat și garantat, tat că nu înegrește, compus din: 1 tavă frumos ciselată, cu mânere, și 12 pahare într-o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orice casă; **O fructieră** de metal fin argintată, înaltă de 50 centimetri și având 3 glastre pentru fructe și un vas pentru flori; **O fructieră** de metal alb imitând exact argintul vechi, înaltă de 37 centimetri și având un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, str. Smârdan, No. 33, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din: o cupă mare și 6 farfurioare montate în metal argintat Christoffe V. F. P.; **Una pungă de argint** veritabil oxidată; **Una fructieră** de metal, argintată, cu 6 cuțite de metal cu lama aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci perfecțion, 1 mandolină italiană, 1 muzică de masă cu manivelă, cu 6 cântece, 1 gitară franceză. Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică N. Mischozniky, furnisorul curței regale, strada Colței, No. 7, București.

Una bicicletă elegantă «Sport», cu roată liberă și frână automată prin contra-pedalare; **Una pușcă** de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are patru zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automată de mare precizie «Pieper», cu tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnisorul curței regale, 44, calea Victoriei, București.

Una mașină de cusut marca Compania Americană, calitate superioară; **Un gramofon**

marca Melodion, Carmen Sylva, cu două arcuri remontabile în timpul mersului, cu 6 plăci marca Premier record. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, gramoloane și biciclete en gros și en detail Compania Anglo-Americană, strada Carol 50, București.

Un ceasornic de aur, 14 carate, cu trei capace, pentru dame, marcat de Stat; **2 servicii de argint** pentru ouă, compuse fie-care din câte trei bucați, într-o cutie foarte elegantă; **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

1 armonică italiană, 21 clape, 8 basuri și tonuri de oțel; **1 vioară** fină, cu cutia ei; **1 pelerină** de ploae, portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpărate de la «Compania Generală», mare birou de importatione, strada Smârdan, 29, etajul I.

2 ceasornice de aur pentru damă; **Două ceasornice** de aur cu câte trei capace pentru bărbat; **șase ceasornice** de argint; **șase ceasornice** de metal fin argintate, cu câte trei capace; **trei ceasornice** de metal imitând argintul rusesc; **5 coliere-lănțișoare** pentru gât, de argint veritabil; **una geantă** de alpaca veritabilă.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, strada Academiei, No. 25.

Un serviciu de oțel și untdelemn de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 5 piese de cristal alb: una de oțel, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu 4 ochiuri, din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărat de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botéz, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi, compusă din 5 volume, de la d. Gheju, calea Dorobanților, 100; **una mașină** de călcat pentru croitorie, sistem Sol-Pop, ultima perfecțiune; **o vulpe** de teracotă; **20 plăchete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **Memoriile Regelui Carol I al României** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concurența la prețurile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șase luni 15 și cei pe trei luni, 5. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „Universului“ nu întrebuințează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau personal.